

Izhaja trikrat na teden, in sicer
v teden, četrtak in sobotu ob 4.
uri popoldne ter stane po pošti
prejemanata ali v Gorici na dom
pošiljana:

vse leto . . . 15 K
" " . . . 10 "
" " . . . 5 "

Za Nemčijo K. 2500.

Ameriko in inozemstvo K. 20.

Posamične številke stanejo 16 vin.

SOGA ima naslednje izredne
priloge: Ob novem letu, **Kalipol**,
po Goritskem in Gradčanskem,
in dvakrat v letu, **Vozni red za
ležanje, parnikov in potnih zvez**.

Na navedeni broj dobesedne na-
ročnine se ne oziramo.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

* Vse za narod, svobodo in napredek! Dr. K. Lavrič.

Telefon št. 83. —

* Gor. Tiskarna A. Gabršček (odgov. J. Fabčič) tiska in zal.

V Gorici, dne 1. 1. 1912.

Pazljivemu opazovalcu naše politike ne ostane prikrito, da se široki plasti našega naroda vzlic nezadovoljnosti vseh nas, ki nam teče tok javnega življenja mnogo prepočasi in preleno, vendar le mnogo več politično zavedajo, kakor nekoč. Vsaj tu ugotovimo nek napredek, da, kar se tiče udeležbe pri političnih aktih, n. pr. pri volitvah v državni zbor in deželne zbole, moremo z veseljem reči, da se nam ni treba skriti pred odstotkom volilcev na Dunaju ali po drugih velikih mestih. To dejstvo je samo po sebi lepo; kaže nam v računskem primeru, kako je moderna doba našla pot tudi k nam in nas prisilila v svojo sled; kaže nam, da smo dosegli ono, kar se je zdelo pred štirimi desetletji tako težko: Nesti vsaj nekoliko politične zavesti v zadnjo gorsko vas. Sedova s tem še nismo zadovoljni; ustvarjen pa je okvir, ki ga je treba izpolniti. S trenutkom, ko se nam je posrečilo ··pri-tegniti maso v politično življenje, je saha iz sebe nastala naloga, dati temu političnemu življenju maso napredno smern ter je uporabiti v boju za avtonomiziranje uprave in za utrjenje svoje enotnosti na svojem in na mešanem ozemlj. To dvoje, nameč doseči slovensko upravo v na sklenjenem slovenskem ozemljiju, je predpogoj našemu obogatjanju. Saj to zemelj hočemo: Postati gospodarsko tako močni, da dosežemo ono relativno višino narodnega bogastva, kakor veliki narodi, z onim demokratičnim posplošenjem, ki ni le socialistična zahteva, marveč ki tvori tudi psihološko noto slovenskega plenena. Tako stremljenje se kaže potem v naši gospodarski politiki in združevanju narodovega kapitala v hrani, kreditne in produksijske svrhe; v naši javni politiki, v boju za vpliv na državo, da dosežemo svojo samostojnost v državi; in v narodnem boju zoper sosedje, da se ubranimo njihovega navala ob mejah, njihovega prodiranja v sredini, v razne stroke, — in da si ustvarimo mejnike ozemljju: Trst, Gorica, severna meja. To je kratka skica

našega narodnega programa. Delo v doseglo tega programa se mora deliti, in načrt mora biti enoten. Kako je pri zgradbi hiše vsakomur odkazano svoje mesto, tako bi moralno biti v politiki odkazano mesto vsakomur: Ta izsleduj vzroke našega nazadovanja, drugi nas štej, proučuj naše sile, naše razvrščenje, našo delitev po razredih in slojih, moč našega zasebnega kapitala, naše trgovine, naših zadrug, ampak naših pridelkov, naših vodnih in rušninskih sil, tok tujcev v naša zdravilišča, letovišča in gore; proučuj naše lađe, uradnike, sodnike, odvetnike, zdravnike, tehniko, profesorje, učitelje; ogled si svoto kmečkega dolga, obdelovanja polja po racionalnosti, po donosu, opazuj razpečevanje pridelkov, živinorejo, sadnjerejo; opazuj finančno, upravno in carinsko vedenje države in dežele s toliko odstekov knečkega in toliko odstotkov industrialnega prebivalstva; opazuj izseljevanje kmeta v mesto in v Ameriko, opazuj naraščanje industrije in obrti; prema traj gospodarsko vrednost industrializacije naroda. S tem boš takoj postavljen pred velika vprašanja svobodne trgovine in zaščitne carine, pred problem konservativma, manšesterskega in reformnega liberalizma, socialne reforme, solidarizma, reformnega in radikalnega socializma; drugo zanimanje boš našel v sebi za komunalno politiko, za vprašanje po depustnem vplivu gospodske zbornice, za državnozborske zapiske, za carinske, brambne, vodocestne predloge, za zunajpolitiko, za evropsko konstelacijo; statistika, politična ekonomija, pravo, finančna in državna veda, sociologija, higijena, zakonodaja, poimen zakonodaje v občini, deželi in državi, — vse to dobizate ves drug pomen, in če boš vse to pazljivo prematral, boš zagledal, da se hočej vsi narodi, pa tudi vse razredi učvrstili, digniti, da hočej postati vplivni, bogati, neodvisni. Politika ni več izključna d'čna knezov in kik, prešla je v roke mase. Le sredi mase se tvorijo stranke, v teh skupine, družbe, tudi klike, — vse v nek namen, neko svrhu. Naš na-

men je, pridobiti za nas mnogo ali vse: Gospodarsko in politično samoupravo.

Ko smo pričeli s temi glosami, smo podali definicijo: Politika je zavestno zboljševanje narodove sedanjosti in tvorjenje njegove bodočnosti z uporabo vseh gospodarskih, državnih, družabnih in kulturnih sil, ki so ali nam morejo biti na razpolago, in po načelih, katera smo po resnem znanstvenem prematrjanju spoznali za prava. Pozneje smo večkrat grajali slovensko inteligenco, da jelena, nebržna; grajali smo zlasti napredno inteligenco, da je napredna le z jezikom, ne pa v prepričanju in dejanju. To grajamo, da vztraja naša inteligenco v vlogi statističa, ki stoji sicer na odru, pa ne posega v dejanje; da njima vpliva na razvoj dejanja, čeprav junak je kdo drugi. Naša inteligenco, namreč ne neko številce delavnih mož, ampak inteligenco kot sloj še ni prevzela političnega vodstva, in zato je to vodstvo prešlo v roke oni duhovski in laiki skupini, ki tvori v naši domovini vejo velike mednarodne organizirane reakcije. Danes, ob novem letu, ponavljamo, kar smo rekli že tolkokrat, danes, negledujemo in delamo politično inventuro. Poprej smo naštevali nekatere točke narodnega dela in študija za to delo; niz vseh onih predmetov je dolgočasno dolga, a vendar še ni izvršena. Treba je pomisli, da moramo vso to delo izvrševati po onih načelih, ki smo jih spoznali za prava. To so napredna načela, t. j. mi hočemo n. pr. napredovati v zadružništvu, hočemo pospeševati tok industrializacije, izpremeniti izseljevanje v notranjo kolonizacijo, razdeliti kmeta, organizirati kmečko produkcijo in trgovino in si tako olajšati draginjo, hočemo napredno politiko za kmeta, za meščanstvo, za obrtnika, — torej hočemo biti napredni, a paziti, da se interesi križajo! Potem hočemo napredovati narodno, rešiti in podkrepiti narodne manjšine, steti pritisk liberalnega šovinizma Nemcev in Lajov s svojim številcem, svojim kapitalom, s svojo trgovino, svojim uradništvom, s svojo izobrazbo, bistrostjo, delom, organizacijo, — skrat-

ka, hočemo prosto pot do moči, a obenem razvoj vseh onih rojakov, ki v besede lastnem ali prenešenem pojmu trpe pod prisiskom bede, izkorisčanja, hlapčevstva, kulturne zaostalosti, nevednosti. Nočemo stati ob strani, nočemo biti statisti, ampak junaki na odru, in igra, katero doživljamo, nam ne sme pomeniti ne komedije, ne tragedije, marveč junški igrokaz naroda, ki se je oprostil spon nekulturnosti in denarnega, rimskega in drugorodnega izkorisčanja, in ki sedaj s pomočjo moderne vede, izobrazbe in organizacije napreduje. Kar smo kritizirali in grajali, smo grajali hote, ne z namenom rušiti strankino disciplino, ampak hoteč preprečiti rušenje in dati iniciativo za učvrščenje; ne da bi stavili kako osebo v ospredje, ampak da bi priklicali boljših, vplivnejših, katerim bi se pridružili kot skromen sotrudnik; ne da bi begali pristaše, ampak da bi jih bodrili misli z lastno glavo. Bolje je, da zgubimo vse mandate, vse zaustepe, vsa mesta, vse one župane, ki so se lani cedili naprednosti in agrarstva, letos pa glasujejo s klerikalci, bolje je, da gre do v Kremlj-Pavlicove vrste vsi študentje, ki so lačni farovžkih kosil in štipendij, — samo da nam ostane število čvrstih somišljenikov med narodom na deželi in med značajnejšimi v mestu, ki se ne sramujejo priznati se k naprednim idejam. Odiočnost še ni fanatizem, in v vprašanjih, kjer je skupen nastop potreben, bomo mi prvi, ki ga bomo ponudili, kakor si tudi želimo kooperacijo s socialno demokracijo na celi tisti široki črti, ki je obema skupna. Z odličnimi ljudmi, z inteligenco, ki se upa javno nastopiti, se da mnogo doseči. Z ljudmi, ki le zabavljajo, ki se jeze nad vsako besedo, zvračajo odgovornost, delo in riziko na druge ramen, tu pa tam tudi nosove vihajo, s temi ni dobro imeti opravila. Takih pa imamo premnogo. Koliko jih je, ki bi mogli biti n. pr. vsaj sotrudniki našega lista in agitatorji zanj, pa niso, — in ravno ti so najgoričnejši kritiki njegove vsebine! Takih primer je legijon, — in to smo grajali. Nikdar osebe, vselej zaniknost družbe in

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dale.)

Ozri se je, — s hodišča je hitro tekel k njemu Majakin v dopetni suknji, visoko čepico na glavi in z dežnikom v roki.

«No, vzeni me, maio s seboj, je rekel Majakin in skočil spremno, kakor opica, v voz. »Da ti povem po pravici, — čakal sem te ... gledal sem, kedaj prideš: mislil sem, zdaj je čas, da se popelje tja ...»

«Ali, grest, si tudi tja?» je vprašal Foma.

«Gotovo! Saj moram vendar videti, kako bodo zakopavali v zemljo denarje mojega prijatelja.»

Foma ga je pogledal od strani in molčal.

Kaj škilš? Saj boš tudi ti postal dobrotnik ljudi ...»

«Kako da?» je vprašal Foma s pridržkom.

«Danes sem bra! v časopisu, da so te izvolili družbenim članom tiste le hiše in potem se tudi častnim članom Sofinega društva ...»

«Da ...»

Tvoj žep bode že potnil to članstvo! ... je vzdihnil Majakin.

«Obubožal pač menda ne budem zaradi tega ...»

«Ne vem, je dejal starec zlobno. »Mislim pravzaprav, da ta dobrodelnost ni prav nič pametna ... da, jaz pravim celo, da to ni nič pravega, temveč le škodljiva neumnost.»

»Torej je škodljivo, pomagati ljudem?« je vprašal Foma izzivalno.

»Ah, ti zelinata glava!« je rekel Majakin smejše se. Pridi enkrat k meni, pa ti odprem oči o vsem tem ... Treba te je poučiti. Ali prideš?«

»Dobro!« je vsprelj Foma.

»No, torej. In zdaj glej, da se bodeš ponosno držal pri tem polaganju temelja ... stoj tako, da te bodo vši vidi. Ako ti tega ne povem, pa bi se skril za kakšen hrbet.«

»Zakaj bi se skrival?« je rekel Foma nezadovoljno.

»Saj pravim, da je čisto nepotrebno. Zakaj denar imaš od svojega očeta in spoštovanje ti pripada po nasledstvu. Spoštovanje je kakor denar. Ž njim ima kupec povsodi kredit in najde povsodi svojo pot ... Tišči se torej naprej, da te bode vsakdo videl in da ti vrnejo rihbeli, ako si naredil nekaj, kar je vredno pet kopejk. Če pa se boš skrival, bode to sama neumnost ...«

Prišla sta, ko so bile že vse osebe zbrane in je obkroževala ogromna množica ljudi kupc lesa, opake in peska. Arhijerej, guverner, zastopniki mestnega plemstva in administracije so tvorili z elegantno oblečenimi damami živobojno, veliko skupino in gledali, kako sta pripravljala dva zidarja opoko in apno. Majakin je stopil s svojim krščencem k ti skupini in mu zašpeljal:

»Nič se ne boj; čeravno imajo svilo okrog trebuhotov, v trebuhih vendar nimajo ničesar!«

S pošljivo-veselim glasom je pozdravil guvernerja pred arhijerejem:

»Dobrega zdravja, Vaše Preblagorodje! Blagoslovite me, Prevzvišenost!«

»Ah, Jakob Tarasovič!« je prijateljski vzliknil guverner, stisnil smehljaje Majakimu roko in mu jo potresel,

mdetem ko je starec poljubil arhijereju roko. »Kako vam gre, nesmrtni starček!«

»Hvala ponižna, Preblagorodje! Klanjam se, Sofja Pavlovna!« je govoril Majakin hitro ter se sukal po množici, kakor vrtavka.

V eni minutu se mu je posrečilo, nagovoriti sodnega predsednika, državnega pravdnika in župana, vse, katere je misil, da treba najprej pozdraviti; sicer pa takih ni bilo mnogo. Šalil se je, smehljal, in budil s svojo malo osebico pozornost vseh. Foma je stal s povešeno glavo za njim, gledal te ljudi, oblečene v bogate, zlatovezene obleke, zavidal starcu njegovo smelost in ker je čutil, da mu postaja nerodno, je postajal še nerodnejši. Tedaj ga je prijet kum za roko in ga potegnil k sebi.

»Preblagorodje, tukaj je moj krščenec Foma, edinec pokojnega Ignata ...«

»Ah!« je rekel guverner v basu: »Jako draga mi je! Z vami občutim vašo nesrečo, mladi mož!« je govoril dalje, stiskaje Fomi roko, potem je pomolčal ter dostavil odločno in s prepričanjem: »Izgubiti očeta, ... to je težka nesreča ...«

In, počakavši zaman dve sekundi Fominega odgovora, se je obrnil od njega in rekel Majakinu z odobravanjem:

»Ves sem zadivljen nad vašim včerajšnjim govorom v mestnem svetu! To je bilo izvrstno in pametno, Jakov Tarasovič; s predlogom, naj se porabi denar za ta ljudski klub, so pokazali pomankljivo razumevanje istinitih potreb prebivalstva ...«

»In potem je tudi glavnica tako majhna, Preblagorodje! Mesto mora torej prispevati denar!«

»Čisto prav! Tako je!«

Uredništvo
se nahaja v Gospodski ulici št. 7
v Gorici v I. nadst. na desno.
Upravništvo
se nahaja v Gospodski ulici št. 7
v Gorici v I. nadst. na levo v tiskarni.
Naročnino in oglasi je plačati
loco Gorica.
Oglas in poslanice se računijo
po Peti-vrstah, če tiskano 1-krat
16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12
vin. vsaka vrsta. Večkrat po po-
godbi. Večje črke po prostoru.
Reklame in spisi v uredniškem
delu 30 vin. vrsta. — Za obliko
in vsebino oglasov odklanjam
vsako odgovornost.

oportunitetom nastopanja. To se nam je seveda zanerilo.

Obrimmo se drugam. V Goriskem mestu je nad 10.000 Slovencev, — a znadaj, zastopstvo mesta je laško. Na tem pravemu vidimo krivico kraljicega zastopstva, kaj pa, če bi bilo celo mestno enosredno, ali bi to ne bila krivica proti onemu razredu, ki ga tvorimo po pretežni večini sedaj mi? A to je le misljegreden ozemljenje, v ilustraciji, da mora naprednjek načeloma enostavno zahtevati uverjeno demokratične slike in enake volitve pravice v vse zastope, brez vseh karir, (tako v dež. zhore, mestne in občinske zastope). Gorški Slovenci bi se mogli razvijati čisto drugače, če bi imeli kak vpliv na mestno upravo in na upravo vazne korporacije, trgovskoobrtne zbornice. To je realen predmet narodnega boja, prej pa narodnega dela. Organizacija! Tu vidimo pomen prosvetnega in političnega dela med gorškimi Slovenci, pomen organiziranega posredovanja pri nakupovanju in prodajanju hiš in zemljišč v mestu, pomen narodnega katastra, pomen trgovsko-obrtnega društva, trgovsko-obrtne kreditne zadruge. Vse to je treba vzeti v pretres, preračunati vse moči, ki jih imamo, poslužiti se vseh dovoljenih in mogočih upravnih sredstev in paziti, da se ne ponove na nasprotni strani nerednosti, skrbeti, da se rešimo denarne krize, da ... tere so privede razmere in čas, — skratka, treba je centralizirati organizirano pripravljanje raskoka na trhu laško trdjavjo. Nasprotnik je v notranjosti slab, njegova organizacija grnila, razjeda ga kličkovstvo, — zrcalo, kaj ne smemo biti mi! Prilika je dana, in če stori mestna intelektualna svojo dolžnost, če se spremeni iz statista v akterja, — bi bilo mogoče po dolgem naskakovjanju strelti nasprotni fanatizem in si priboriti ravnopravnost. A ne smemo pozabiti, da smo dolžni k skupnemu nastopu tembolj, čimbolj odločno povdaranju svoja napredna načela. Ta opomin naj velja zlasti onim, ki se ne zmenijo za tisoč organizacijsko delo »Združenega narodnega odbora« in nekih drugih sotrudnikov v prej naznačeni smeri.

Vsem onim, ki si žele napredka v novem letu, zlasti opim, ki ga hočemo v novem letu pospešiti, in onim, ki jim prepričanje ni na prodaj: Veselo 1912!

K.

Dobro računale!

In prav izvolile so one gospodinje, ki uporabljajo kot pridatek za kavo v svojem gospodinjstvu

...pravega :Francka: s kavnim mlinčkom* iz zagrebške tovarne. — Kakovost, pravega :Francka: se je mnoga desetletja kot najbolj ugađajoča, njegova izdatnosť kot najkrepkejsa izkazala.

Družba sv. Cirila in Metoda.

Za družbo sv. C. in M. je zložilo starešinstvo Podgorske občine po dovršeni starešinstveni seji K 48. Svota je izročena podružnici družbe sv. C. in M. v Pedgori.

Domače vesti.

NAZNALO NAŠIM ODJEMALCEM. — Razmire nas slijijo, da moramo zahtevati večjo točnost v plačevanju. Kjerkoli odpremo kralje, povod so zapisani po manjših vsočah težki tisočaki, ki nam jih dolgujejo naši gg. odjemalci. Bodil tiskarna, zaloga tiskovin, zalogha knjig, »Soča«, »Primor«, »Veda«, obe trgovini, povod so negodi dotankov, — in vsi skupaj nam dolgujejo toliko, da bi se naša podjetja vse drugate gibala, ako bi odjemalci v redu plačevali!! Vsmudo misli: »E kaj ta svotica, že počakajo! Sač ne utemelj! Že plačam o polnil!« Ali nikdo meni da ne pomisli, da ni sam, ki tako modrije, in tako raste število v stotine in tisoče! In med njimi je le majhen odstotek takih, ki bi zares s težavo okreplili dolžno vstopo! — Ogromna večina bi lahko v načelnom redu plačevala! Kata dobrota bi to bila za naša podjetja!

Zato splojemo danes v tej abiliti na vse naše gg. odjemalce, naj bi vsakdo, kdor kaj dolguje, v najkratšem času plačal svoj dolg. Izvrši le svojo dolžnost, a nam tako tako olajša položaj!

Pošiljate na mene moramo omestiti. Posebno — DRUŠTVO! Tu novi urednik često želi pripoznati stareški dolgov, do plačila ni mogoče prisiti, — kaj storiti? Najbolje je, društvo oddajati blago le proti gotovemu plačilu. In to hočemo uvesti.

Dogaja se tudi vsak bio, da docela neznane osebe naročijo po dopisnikih knjige, tiskovine in razne blago. — Brez plačila naprej se maramo več izvlečati takim naročil, niti po povzetju ne! Doseganje skušajo so nas prisilje, da moramo spremeniti načrt poslovanja.

Prosimo dobre prijatelje in znance, da nam gredo na roko in nam omogočijo, da potagona pričutimo tudi vse gg. odjemalce na točnost in red, ki sta podlagi zdravemu napredku.

— Goriška tiskarna.

A. Gabrijek.

Goriški deželni zbor bo sklican na dan 11. t. m. Zgodilo se je tako, kakor je bil povedal g. Gabrijek v svojem članku »Kaj bo z deželnim zborom?« Sklenjena je kravja kupčija med vladom in Šusterševci... V soboto v Trstu pri namestništvu menda še niso njč vedeli, kaj in kako, ali v nedeljo je bil nekdo iz Gorice pozvan v Trst radi sklicanja deželnega zebra, ki začne zborovati, kakor rečeno, dne 11. t. m. Stojimo na prahu pred zanimivimi dogodki!

Kranjski deželni glavar pl. Šuklje je odstopil. Šuklje je bil naprednjak, na staru leta pa je vstopil v klerikalno stranko, postal je deželni glavar, kot tak je dobil plemstvo. Kleriklci so ga znali izrabljati po svoje in dejanski deželni glavar je bil dr. Lampe. Vršil se je skrit boj med klerikalno stranko in Šukljetom, ker nji hotel vedno prirati ter se je branil sedaj z vso močjo proti klerikalni nakani: razveljaviti mandata naprednih poslanec Reisnerja in Ribnikarja. Poročila ni hotel dčati na dnevni red seje dež. zebra. Po tej seji je odstopil ...

Po Gregorčičevem vzorcu so hoteli kranjski klerikalci razveljaviti dva mandata napredne stranke. Šuklje kot dež. glavar, zaupnik krone, se je branil nameščane politične lopovščine in tudi radi odstopil. Kako pa je delal Pajer?!

Naslednik Šukljetu utegne biti poslanec Povše ali pa celo sam Šusteršič!

Slovenska Čitalnica v Gorici. — Še enkrat se opozarja na sestanek priateljev francoščine in italijanščine, ki bo v »Čitalnici« 4. t. m. ob 6. uri. Prositi se, da bi se ta vest razširila v priateljskih krogih. Tečaji so namenjeni vsem, tudi nečlanom.

»Kažpot po Gorškem in Gradiščanskem«, izredna priloga »Soče«, izide v drugi polovici januarja t. l.

»Jutro«, neodvisen političen dnevnik, se je preselilo iz »Učit. Tiskarne« v Ljubljani v Trst. Tiska se v tiskarni Dolene (Fr. Polič); urednik je Milan Plut. V prvem številki iz Trsta pripoveduje g. Plut, da mu je »Učit. Tiskarna« vsiliла v redakcijo »mladine«, ki so uprizorili potem znano kampanjo proti dvema voditeljem na rodno-napredne stranke in ki bi pri tej prilikli gotovo razbili narodno - napredno stranko — Škodovali so ji takointako dosti — ko bi imeli v naprednem občinstvu kolikaj zaslombe. Piut pravi, da se je upiral, potem odločno zavrgačal rokopise vsiljenih mladinskih sotrudnikov, ali predsednik »Učit. Tiskarne« Luka Jelenc mu je poslal pismo, v katerem mu je žugal, da ustavi takoj tiskanje »Jutra«, ako ne priobči vsega, kar izroči Ribnikar »Jutro« pravi, da s preselitvijo v Trst ne zaseduje kakih posebnih namenov, ampak pregnala ga je v Trst »Učit. Tiskarna«!

»Dan«, neodvisen političen dnevnik, v »Učit. Tiskarne« v Ljubljani je začel izhajati nov neodvisen političen dnevnik »Dan«. Oblika, tisk, kot pri prejšnjem »Jutru«. Za odgovornega urednika je podpisani črkostavec R. Korene, šefredakteur je A. Ribnikar. »Dan« pravi: »V Ljubljani je nehalo izhajati »Jutro«. Je pa nujno potreba, da dobri Ljubljana svoj jutranji list, ki naj bo točen, stvaren in smoren po svoji vsebinai. Izdajamo neodvisen političen dnevnik »Dan«, ki naj odgovarja potrebi, nastali med sirsimi sloji. Poglab, naj zanimanje za javna prasanja, ki se je poja-

vilo vsled demokratiziranja naprednih in narodnih idej po celiem Slovenskem ...

Beležimo, da je pri nas rekel te dni marsikdo: Čemu toliko »neodvisnih listov?

Volitev župana v Kožbani se je imela vršiti prvič dne 23. decembra u. l., ali je ostala brezuspešna, ker so nekateri starešini obstirniali. Tem starešinam, 6 po števila, je c. kr. okrajno glavarstvo naložilo kazen vsakemu po 50 K. — K drugi volitvi dne 30. m. m. so prišli starešine polnoštevilno. Županom je izvoljen dosedanji župan Anton Molar. Podžupani so: Martin Kabrl, Anton Štokola, Erzetič Franc in Kristjan Mavrič.

Avanciranec bivših emisij prostovoljcev ob novem letu. — Od nekdanjih prostovoljcev je avanciralo za kadete 4146 aspirantov, za praporčake 2661 kadetov in za poročnike 2143 praporčakov.

Gospodinja Janova, igralka v slovenskem tržaškem gledališču, je nastopila v Ljubljani v deželnem gledališču. Pela je ulogo Julie te v Leharjevi opereti »Grof Luksemburški«. Žeja je polno priznanja.

Jubilejne slavnosti Narodne čitalnice v Ljubljani. Narodna čitalnica je oni temelj, iz katerega izhajajo naša najimenitnejša kulturna društva: Glasbena Matka, Dramatično društvo in Šokoška organizacija. Umestno je torej, da ravno ta tri društva v glavnem sodelujejo pri slavnostnem vsporedu. Spored je naslednji: V petek, 5. jan., zvečer se vrši v deželnem gledališču slavnostna predstava. Ista obsegajo Smetanovo ouverturo k operi »Libuša«, prolog, alegorično sliko, izbrane vaje telovadk Ženskega telovadnega društva v Ljubljani, operno predstavo in moderno slovensko dramatsko novitet. Dne 6. jan. ob 11. dopoldne v veliki dvorani Nar. doma slavnostno zborovanje. Tega se vdeleže številna društva; spored obsegajo pozdravni govor, nastop moškega zebra »Glasbene Matice« in slavnostni govor g. P. viteza Grasselli-ja. Ob 5. popoldne istega dne se vrši Šokoška telovadna predstava v sokolski dvorani. Poleg težkih orodnih vaj se izvajajo tudi proste vaje, med njimi one za II. vsesokolski zlet l. 1913. v Ljubljani. Pri prostih vajah nastopajo tudi Sokolice. Zvečer ob 8. zvečer otvori jubilejni čitalnični ples plesno sezijo. Vrši se seveda v veliki dvorani Nar. doma v stranskih prostorih pa bo skrbljeno za izbran buffet. Za nepresalce bodo mize tudi v maih dvorani, kjer bo na razpolago drug buffet. Pri plesu sodeluje polnoštevilni orkester Slov. Filharmonije. Svirala bode v znani esaktnosti samo priznano moderne plesne kompozicije. Vstopnina za ples za osebo 3 K, za 3 osebe 8 K, za štiri 10 K. Dijaške vstopnice 1 K 50 vin. Vstopnice ima v predprodaji gospa Šešarkova v Šelenburški ulici v Ljubljani.

Tombolo v korist podpornih zakladov N. D. O. v Trstu. — Dne 28. 12. 1911 ob 7/2 ur zbrana komisija je konstatirala, da je srečka št. 200 zadela činkvino s številkami 19, 15, 25, 30, 31.

Lastniku srečke g. Ivanu Levičar, stanovanju v ul. Montfort 4, se je izplačal dobitek v znesku 150 K, odbivši 20% finančne takse, torej v čistem iznosu 120 K. Na to so bile izzrebane slednje številke: 59, 70, 72, 35, 69, 51, 44, 62, 61, 60.

Do sedaj izzrebane številke so torej po vrsti slednje: 31, 15, 19, 43, 21, 17, 25, 30, 66, 59, 70, 72, 35, 69, 51, 44, 62, 61, 60. — Lastniki sreček, ki so zadele s temi številkami tombolo, morajo to naznani pismeno predsedniku odseka tombole, g. Dr. Franu Brnčiču, ul. Nuova 13. II. najdalje do četrtek dne 4. januarja 1912, ali pa ustemo komisiji, ki se zbere v četrtek dne 4. januarja 1912 ob 7. uri in pol zvečer v prostorih NDO. ul. Sv. Frančiška Asiškega 2. II.

Na pozneje došle prijave se odsek, z ozirom na svoječasno izdano navodilo, ne bo oziral.

Za klerikalno časopisje se tegejo sedaj po deželi razni duhovniki. Po mnogih krajih so bile pridige, v katerih se je rotolov vernike, da morajo naročati le »krščanske« liste; če naročijo napredne, bodo ferdamani in vrženi v peklenki ogenj. — No, navedite vsej takoj gonji, najbrže ukazani iz nadškofije, naprednega časopisa ne zatre. — Somišljeniki, naprednjaki, šrite toliko bolj naše napredne liste!

Analfabet in mežnar v gorškem okraju Šolskega sveta. — Župan z An-

hevega Veluščič, ki je izvoljen v gorški okraju Šolski svet, je analfabet. V tem Šolskem svetu je pa tudi mežnar iz Št. Petra. Torej v znamenju analfabeta in mežnarja se je vršil boj klerikalcev za gorški okraju Šolski svet in v tem znamenju so tudi zmagali! — Nadškof je poslal v okraju Šolski svet črniškega dekana Murovca.

Pa že prav ničesar se ne more verjeti klerikalnim listom! — »Slovenec« je priobčil iz Gorice brzjavko, in sicer v številki takoj po Božičnih praznikih, da se je izvršil na Sveti gori v praznike ulom ter je bila cerkev okradena. — Poročalec »Slovenec« v Gorici je katoliški mož. Soditi je bilo torej, da je obveščen s Sveti gori o tatvini ter jo je hitro sporočil »Slovenec«. To vest smo beležili tudi mi, češ, tako goreč katoliški list kot je »Slovenec«, bo že imel pravo informacijo. Ali izkazalo se je, da je bil zopet nafarban. Na Sveti gori ni bilo nobene tatvine! Če ima tudi v drugih slovenskih deželah tako dobre informatorje kakor v Gorici — ja, kaj pa je potem sploh resničnega v »Slovenec«? Torej prav ničesar se ne more verjeti katoliškim listom. Sama laž se jih drži; posebno pa zna farbat! steber gorških »ušivev«!

»Veliki Jadran«, občni slovenski koledar za leto 1912, je izšel v založbi Josipa Gorenča. Odkrito rečeno, koledar v veliki osmerki, v tako krasni opremi, z zanimivo, obenem praktično vsebino za 1'20 K, to je za naše razmere cenavadno. Takoj na prvi strani najdemo lepo vspete slike naših slovenskih in hrvatskih državnih poslancev Primorske in kratek ter jednat pozdrav prof. Ilešiča. Koledar hoče biti pred vsem praktičen, zato je vsakemu mesecu dodeljen prostor za beležke in sicer za vsak dan posebej, česar ne najdemo pri nobenem drugem slovenskem koledarju. Nato sledi praktični del, kakor n. pr. kolekvene lestvice, poštné določbe, obrestna tabela, na katero prav posebno opozarjam in drugo. Zanimivo je tudi poglavje o naših denarnih zavodih.

V leposlovnem delu so zastopane povesti Dostojevskega, Lermontova, Marka Twaina in originalna črtica Marice Gregorčeve. Zanimiv je tudi spis o Napoleonu. Knjigo krasí več izborne uspelih, na finem svetlem papirju tiskanih slik.

Skratka, koledar s svojo zanimivo bogato vsebino se pripravlja sam; zato ne bo nikomu žal, ako si ga nabavi. Cena je skrajno nizka in znaša K 1'20. Dobiva se v knjigarni J. Gorenča in drugih slovenskih knjigarnah.

Silvestrov v Trgovskem Domu. — Udeležba na Silvestrov večer v Trg. d. je bila naravnost krasna. Po deveti uri je nastopil moški zbor Sl. Bralnega in podp. društva ter zapel dve pesmi, kateri je sprejelo občinstvo z živo pohvalo. Nastopili so potem 4 Indijanci, ki so proizvajali prav dobro razne telovadne točke. Kplet g. Skrabarja je na sploh ugajal. Uprizorjena je bila tudi neka »burka«. Dva dečka iz naraščaja in en Sokol so proizvajali »vratolomne vaje«; občinstvo je živahnno aplaudiralo. Sledil je komičen prizor, kako zabaven. Polnočni časenar govor je govoril br. dr. Hrgolje. Po govoru se je prikazala slika Šokoskega bratstva. Zabava je bila ves čas tako prijetna.

Tatvine. — Nekemu Petru Koleka (?) v ulici Orzoni v Gorici je ukradel neznanat dve obleki in bankovec za 50 K. Are tirali so na Rojicah 5 ciganov ter jih odgnali v zapore. Za praznike so kradli kokoši, ajca, drva, sploh, kar so dobili.

Chantecler v Gorici. — V tukajnjem gledališču bodo predstavljali 4. t. m. slovečje Rostandovo delo »Chantecler«.

Grad Miramar je od 1. jan. t. l. dalje zatvoren za občinstvo; otvoren ostane park. Zopetna otvoritev gradu se naznani po listih.

zdrževanja in shodov. Decembra je bil ta zakon potrjen in mi Slovenci smo se ga takoj poslužili ter 1. 1868. začeli sklicevati tabor (o tem pozneje).

Tudi imenitni člen XIX ustave se je tačas sklenil in ko bi Čehi bili v državnem zboru, bi se temu splošnemu členu lahko dodale natančnejše določbe, ker Nemci tačas še niso bili tako brezobzirni in fana-tični, kater so postali po zmagi nad Francuzi.

Cela nova ustava je bila sankcionirana decembra in velja še dandanes kot decembrska ustava. Kaka temeljita izprememba pa je nemogoča, ker je za takoj po Šmerlingovi prvotni določbi treba navzočnosti treh četrtih vseh poslancev in večine dveh tretjin navzočnih. Edini imenitni izpremembi sta bili vpeljava direktivnih volitev za državni bor l. 1873 in tako zvana četrtta kurija l. 1900.

Ko je ta ustava stopila v življenje, sestavilo se je novo ministerstvo, tako zvanou meščansko. (Bürgerministerium) s knezem Adolgom Auerspergom na čelu, drugi ministri so bili Taaffe, Oskra, Herbst, Plener, Brestl, Berger.

Etnografska razstava v Moskvi.

Imeniten dogodek v tem letu 1867. je bila ta razstava, ki se je meseca maja slovesno otvorila. Njen namen je bil, da se slovenski narodi med seboj spoznajo po svojih telesnih in duševnih lastnostih. Čehi, ki so bili silno ogorčeni po Beustovem pritisku, so se poprijeli te prilike, da demonstrirajo v vseslovanskem smislu. Odprljala se je mnogoštivalna deputacija, na čelu ji Palacki in Rieger, kateri so se pridružili zastopniki srbski in hrvaški, kot slovenski reprezentanti pa koroški župnik Matija Majar, ki je tudi posjal nekatere predmete na razstavo, med temi celo posteljo z vso opravo, kakor je navadna v Ziljski dolini, in dva Ljubljancana, meščan Ivan Vilhar in koncipient Hudec.

Veliko senzacijo po vsej Evropi je vzbudil slovesni in navdušeni sprejem slovenskih gostov na ruskih tleh, posebno slavnostna avdienca, v kateri je car Aleksander II. sprejel v Carskem Selu slovenske potnike. Pričujoči so bili carica in carjevi otroci. Car je rekel Čehom: »Posebno cenimo prikladamo temu, da vidimo tukaj vas.« K vsem obrnjena pa je izgovoril te za tisti čas res velepomembne besede: »Bodite mi srčno pozdravljeni. Veselim se zelo, da vidim svoje rođne brate tukaj na slovenski rodni zemlji.«

Potem so se predstavljali državnemu ministru Gerčakovu, ki je dejal: »Nasledniki moji bodo branili slovenske interese, kakor Jaz.« Pri pojedini v dvorjanskem domu pa se je učni minister Tolstoj izrazil: »Enota Slovanov je utemeljena na krvi, duhu in vedi. Slava veliki bodočnosti, katero božja previducost pripravlja Slovanom.«

Tudi v Moskvi je bil sprejem veličasten in navdušen. Pondarjala se je slovenska vzajemnost in s slava- in uraklici so bili povsod pozdravljeni slovenski gostje.

Ta vseslovanska demonstracija je dobro došla Nemcem, da so črnili Slovane kot izdajice Avstrije in Beust je imel odsej še prostejše roke, pritiskati na steno avstrijske Slovane.

(Pride še.)

Trgovske-obrino in gospodarske vesti.

Čebelarski shod v Rihembergu.

Kakor je bilo svoječasno objavljeno, se je vršil na praznik sv. Štefana čebelarski shod, ki je bil prav dobro obiskan: udeležilo se ga je namreč nad 35 čebelarjev, iz raznih krajev Vipavske doline in s Krasso.

Shod je sklical g. Vidmar Franc, absolvent čebelarskega tečaja na dunajski čebelarski šoli in čebelar v Rihembergu, na željo čebelarjev zbranih 10. pr. m. istotam.

Ob 3. popoldne otvorili sklicatelj shod pozdravi navzoče in se zahvali na povojini udeležbi. Na to pozove navzoče, da si izvole predsednika shoda, katerim je bil enoglasno izvoljen g. Ostroška Alojzij, župan in čebelar v Gabrovici, kateri se zahvali za izkazano mu čast ter da besedo gosp. Vidmarju, ki začne na to predavati o čebelarstvu. Govoril je najprej o čebelarstvu sploh. Razložil razne vrste panjev, s premakljivim delom, ter ob enem teme-

lito razkazal dve vrsti panjev in sicer Dzierzonovičranjski panjič in zboljšani Albertijev-Znidersičev panjič, lastnega dela. Dalje je omenil tudi nekaj o umetnem satovju, v čebelniku in njega legi itd.

Nato je povzel besedo g. Janko Vodopivec, nadučitelj in čebelarski strokovnjak v Kamnici. Poročal je najprej o brezplačnem sladkorju za pitanje čebel in tozadne akciji od strani Goriškega kmene. Dalje o umetnem satovju; pri tem je pripovedal — vsled lastne izkušnje — prilepljati v okvirje le umetne začetke; ne pa celit medsten. Govoril je tudi o čebelnem ropanju, ki se je letos tako pogosto dogajalo, in vzrokih ter sredstvih zoper isto.

Opisal je tudi impregniranje panjev. Pojasnil je vzroke čebelnih bolezni; posebno grižo itd.

Konečno se je nabralo na predlog g. Metlikoviča Vinkota iz Komna predčesnje število udov za slov. čebelarsko društvo v Ljubljani in sklenilo, ustanoviti čebelarsko podružnico istega v Rihembergu, katere dolžnost bi bila varovati koristi svojih udov, izposlovati podpore za nabavo čeb. orodja, panjev i. dr., katero bi se potem odstopalo udom brezplačno, ali proti malu odškodnini v uporabo. Z ozirom na to se je izvolil pripravljalni odbor; predsednik je Vidmar France; tajniške in blagajniške posle je prevzel začasno pa predlagatelj sam. Ako bi še kdo želel pristopiti k društvu, naj se pismeno ali ustno obrne do poslednjih, ki mu bodaleta drage volje dala potrebnih pojasnil.

Politični pregled.

O Aerentalovem govoru v delegacijah pišejo italijanski listi tako pohvalno. Pravijo, da Aerental je vodil zadnja leta politiko zvezne države z odobrovalno lojalnostjo nasproti Italiji. Njemu se je zahvaliti, tako pravi list »Vita«, da so se razmire med ohema zboljšale v primeri s prejšnjimi časi. Omenjajo zlasti njegove besede: da mir med Turčijo in Italijo je v interesu Evrope. »Tribuna« povdarda, da Aerentalova izvajanja so nov dokaz za jednakce cilje in namene Avstro-Ogrske glede Balkana, ki so tvorili glavni del njegovega govora.

Turški kabinet je podal demisijo. Morda pa bo Said paša zopet imenovan velikim vezirjem.

Češke šole na Dunaju. — Dne 30. pr. m. je bila razglašena razsodba upravne sodnije glede znane zatvorite šol Komenskega v III. dunajskem okraju. Upravna sodnija je češki pritožbi ugodila ter proglašila zatvorite šol za nepostavno.

Proti Jezuitom. — Seveda ne v Avstriji, ampak na Bavarskem je minister za uk in bogočastje izdal ukaz za najstrožje nadziranje jezuitov; prepoveduje jim javne propovedi in eksercicije v javnih cerkvah. — Jezuitska družba nevarna družba! Si cum Jesuitis, a Jesu itis! — V Avstriji še počno, kar hočejo!

Revolucija na Kitajskem. — Splošna proklamacija kitajske republike bo sledila najbrže v kratkem. Mongolska se je odcepila od Kitajske ter se proglašila za samostojno državo. Za vladarja Mongolske je proglašen nadušovnik Budistov Kuthuht.

Vojna med Turčijo in Italijo.

Italijansko poročilo o bojih pri Bir Tabrosu.

Michele Vaina poroča pismeno »Avantiju«: Arabski »izdajalci« so naše čete po noči zavedli v puščavi; tako je bilo možno, da smo pri Bir-Tabrosu bili nemudoma napadeni, ter da smo izgubili najmanje 200 mož, med temi 50 mrtvih. Od arabskih izdajalcev so bili štiri obešeni.

Razne vesti.

Vlada v Tunisu je izgnala 243 Tripolitancev, ki so se udeležili nemirov zadnje čase v Tunisu. — V taborišču pri Ain-Zari so našli ostanke starorimskega kopališča z dragocenimi mozaičnimi stenami. Italijanska vlada odpravi turški denar v Tripolisu. — O bojih ni nobenih poročil.

Razne vesti.

Lobanje kneza Aleksandra Karagjordjeviča so našli na pokopališču pri St. Marxu. Komisija je konstatirala, da najdena lobanja je res ona Aleksandra Karagjordjeviča.

Zastrupljenje v prenočišču ubogih v Berolini. — V tem prenočišču ubogih so zadnje dneve kar nakrat umirali ljudje. Mislijo se je, da so zastrupljeni po ribah, katere so užili, ali sedaj mislijo, da je zastrupljenje pripisovati neki alkoholični pičači. Tri žganjarne so točile metilični alkohol. Te žganjarne je oblast zaprla. Obolelo je v zadnjih dneh v prenočišču za znaki zastrupljenja 143 oseb, umrlo jih je 71.

Menih Mačoh pred sodnijo. — Iz Varšave poročajo, da pride znani morilec menih Mačoh in sokrivci pred sodnijo radi znanih čenstohovskih dogodkov meseca januvarija. Umevno, da vlada za razvavo veliko zanimanje.

Zrakoplovna tekma preko Atlantskega oceana. — Sklenjeno je, da se priredi v tekčem letu mednarodna tekma zrakoplovov preko Atlantskega oceana. Udeleži se te tekme več najznamenjših zrakoplovcev:

Na lov obstrelen. — Iz Novogamesta na Kranjskem poročajo, da je bil na lov nevarno obstrelen vpokojeni deželnosodni svetnik pl. Langer.

Strašna nesreča v noriščici Macaratu. — Iz Rima poročajo, da se je pripetila v noriščici Macarata strašna nesreča. Blj je vihar, ki je podrl ob zidu norišnice napravě električnega toka. Žice so padle na vrt. Dva umobolna, ki sta bila na vrtu, sta jih vzdignila pa sta ostala mrtva. Pribiteli so trije drugi, ki so tudi obležali mrtvi. Ravnatelj zavoda je videl 3 ljudi na tleh, hitel gledat, kaj je, se dotaknil žic ter padel mrtev na tla. Dva čuvaja, ki sta trgala potem trupla od žic, sta težko telesno poškodovana.

Nesreča na morju. — Angleška ladje »Mann« se je potopila pri Revalu, kadar poročajo iz Petrograda. Od 25 moriarjev se je rešil samo jeden.

Tovorno zažgal. — Iz Liberca na Češkem poročajo, da so štrajkujoči delavci zažgali predilnicu tvrdke Liebig & C. Skoda je velikanska.

Zrakoplovci so ponesrečili lansko leto 104; in sicer na Francoskem 38, v Nemčiji in v Ameriki po 15, na Angleškem 12, v Italiji 8, na Ruskem 5. v Avstriji 2 in v drugih deželah 9. V 97 slučajih je bila ena sama oseba v zrakoplovu, v 7 slučajih je imel aviatik gosta s seboj. V biplanih je bilo 57 nesreč, v monoplanih 40.

Dne 9. jan. lani je ponesrečil v Belegradu naš rojak Rusjan.

Zrakoplovstvo v avstrijski armadi. — Avstrijska armada ima sedaj 3 zračne ladje, nekaj aeroplakov in 10 oficirjev-aviatikov. Nemčija ima 9 zračnih ladji, okoli 20 aeroplakov in 50 oficirjev-aviatikov. Na Francoskem je 120 oficirjev-aviatikov; aeroplakov imajo okoli 70.

Volkovi so ga napadli. — V okolici Prenja v Bosni so napadli volkovi enega kmeta, ki je šel iz Udbra v Belopohje. Ko je bil na samem, so skočili proti njemu trije volkovi. Preganjali jih je s kamnenjem. Ogibali so se ali niso ga zapustili. Ko se je zmrznilo, je zlezel kmet na skalo in tam je ostal v mrazu celo noč. Zjutraj sta dva volkova odšla, ali tretji je ostal. Kmet je metal manj kamnenje, slednjič se opognil in šel dalje, preganjaje volka s kamnenjem. Prišla sta do nekaj poletnih kolib na Tisovici. Kmet se je skril v tako kolib ter tam prenočil. Volk ga je čakal. Tretji dan je zopet kamenal volka in končno sam ni vedel več kako je dospel v Jablanico, kjer je legel v posteljo bolan duševno in telesno.

Književnost.

II. letnik »Veda«. — Treba je bilo mnogo poguma, da se je ustvaril med Slovenci revijalen časopis, kakršen je »Veda«.

V koliko so se nade, s katerimi smo pred letom poslali »Veda« v svet, uresničile, v koliko se je ta smeli poizkus posrečil, nočemo preiskovati. Moremo pa trditi, da si je »Veda« priborila tekom prvega leta pripadajoče leti mesto v slovenski literaturi. Bodrilni glasovi slovenskega in slovanskega časopisa pritočajo, da je treba vztrajati na potu, ki ga je »Veda« ubrala. Ni dvoma, da je »Veda« potreben čimljelj slovenskega kulturnega življenja, da pomerna lep korak naprej.

Po prestarih začetnih težavah je smoter »Veda«, še intenzivnej, povsem objektivno in nepristranki proučevati socialne in kulturne pojave slovenskega miljea. Treba je aktualne dogodke razmotrvati pod teoretskim vidikom, treba je dosegati aktualnost znanstvene revije in spraviti teorijo v ozko zvezo s praksjo.

Prehodna doba, kakršna je današnja, še ni ustvarila take znanstvene in kulturne kritike, kakršna je prvi predpogoj drenažiranju duševnemu življenju. Ena glavnih nalog »Veda« bodi gojiti resnobo znanstveno kritiko.

Probleme slovenskega Juga je smatrati za najvažnejše in najaktualnejše. »Veda« je pač poklicana, da posebno pažnjo posveča južnoslovenskim zadavam, ki jih naj hrvatski in srbski pisatelji razjasnjujejo slovenski inteligenči.

Prirodoslovne vede zavzemajo gotovo najodličnejše mesto v modernem življenju. Posvečati je torej njim, kakor tudi zdravstvu, socialni in rasni higieni posebno pažnjo.

Narodno gospodarstvo, vir blagostanja, je znanstvena stroka, ki jo Slovenec dosledno zanemarja, in vendar je na primer vprašanje izseljevanja za nas nedoglednega naravnega pomena. Ravnotak zaslužuje več pažnje vse druge stroke, ki jih razumemo pod gesmom socialno politike in socialnega vprašanja. V poštev prihajajo poleg problema izseljevanja tudi oni obljudenja in notranje kolonizacije. Vsem tem problemom se moramo približati s pomočjo statistike, da laže prekčemo in spoznamo plitno in oseko v valovanju naroda doma in na tujem.

Stoječ na kulturnem vidiku, mora »Veda« beležiti vsak splošno kulturni pojav. Zato ji je naloga gojiti skrbno literarno in umetniško kritiko ter vestno ocenjevati vse, kar se pojavlja na literarnem trgu. Tudi eseji kulturno-zgodovinske vsebine morajo v »Vedi« zavzemati častno mesto. Dobre bibliografije in pregledov južno-slovenskih in zapadno-evropskih revij ne sme pogrešati časopis, kakršen je »Veda«.

»Veda« boste prinašala točne referate narodno-gospodarske vsebine; referata bodo o socialni in občinski politiki, o državnem socializmu, industriji, prometu, obrti in poljedelstvu. Kateri doslej se bodo zanimala za javno pravo in upravno politiko. Filozofski referati bodo uvajali v novodobno vprašanje psihologije, logike in etike. Kulturna poročila bodo obsegala referate o razvoju slovenske literature, vpodabljujoče umetnosti, godbe in gledališča.

Na Slovenskem je mnogo zdravih, neizčrpnih, pa razbitih duševnih sil. Smoter »Veda« je smatrati le za skromen začetek večjega, vsem izobražencem prispevne, aktualnega dela v bližnji bodočnosti.

»Veda«.

Upravljanje »Vede« je Gorica, Primorsko, Gospodska ulica 7.

Cena: Celotno leto 8 K, za dijake 5 K, posamezni zvezki 1 K 70 vč.

Dr. Ant. Breclj

uljudno naznanja, da sprejema odslej od 10—11 zjutraj in od 3—4 pop. na svojem stanovanju v

Gospodski ulici (V. G. Carducci) št. 4.

Mali oglasi.

Najnovejša vstretnica stane 68 v.n. Ako je oglaševanje za računa za vsako besodo 3 v.n. Največjepripravljeno inseriranje za trgovce in obrtnike. Koliko je manjših trgovcov in obrtnikov in Gorici, kar je na delih iz celotne v mestni nizki se posamezno, kar nikjer ne inserirajo. Skoda ni majava.

Meblovana soba s prostim luhodom, svetla in zračna, v sredini mesta se odda takoj v najem. — Naslov povravnitvo.

Gospodinja veča slovenske, nemške, deloma pisača in knjigovodstva išče pisarniškega mesta. Vstop takoj. — Ponudbe pod "Večo" uprava "Soče".

Proda se hiša v Bovcu

takoimenovana Huberjeva gosilna. Jako pripravna za vsako obrt. K hiši spada tudi večje zemljišče, ki je tako pravno za živinorejo in pašna pravica na planini Trenta v občini Trenta. —

Hišo se proda tudi brez zemljišča. Natancuje se izve pri g. **Gasperju Lavtičar u Krauskiči.**

Prijatelj, ali te ne zabe?
Dragi moj, mene ne!
Kako to? — To je tako enostavno.

Moja soproga mi skuha vsak dan izvrstno juho in dobro meso, ki je kupuje pri našem mesaru

Andreju Frandolič

v ulici Treh Kraljev (Via Tre Re) št. 16
pri kavarni "Dogana".

V tej mesniči se dobri zadržaj razna divjačina, izvrstno pitana perutnilna in prahljeno meso vseh vrst.

Na željo g. odjemalcev pošilja meso tudi na dom.

Altena

Automobilni poštni vozni red

iz Bovea do železniške postaje Sv. Lucija-Tolmin.

od železniške postaje Sv. Lucija-Tolmin do Bovea.

Dnevno	Dohod	čas za od- dajo pošte	Odih	čas ročnje	Poštni uradi in postaje	Dali v kli- čas vožnje	Dohod	čas za od- dajo pošte	Odih	Dnevno
VIII. 31	1	VIII. 15	19	Bovec	-	6	40			
VIII. 43	:	VIII. 35	8	Žaga pri Bovcu	7	22	6	17	1	6
IX. —	1	IX. 01	18	Srepolica	3	8	6	08	1	6
IX. 19	4	IX. 23	6	Trovno (oddaja pošte)	5	20	5	47	1	5
IX. 29	1	IX. 30	34	Kobarid	6	20	5	23	4	5
—	1		7	Idrako (oddaja pošte)	2	6	5	16	1	5
X. 11	8	X. 19	16	Perle (križpot v Volče oddaja pošte)	11.8	34	4	41	1	4
X. 35	4	X. 29	6	Točin	2.5	7	4	26	8	4
X. 45	—			Sv. Lucija "S." (Poštni urad)	5	16	4	06	4	4
				Sv. Lucija "S." (žel. postaja)	2	6	—	—	—	4

Automobil ima zvezko:

a) Do oseb. vlaka Jesenice-Trst it. 13 odhod železniške postaje Sv. Lucija-Tolmin odhod XI. 11 Trst-Jesenice it. 16 XI. 55

b) Od osebnega vlaka Jesenice-Trst it. 15 doh. " 3. 47

" " Trst-Jesenice it. 14 3. 51

Za zamude in razlike časa podjetje ni odgovorno.

Automobilno podjetje: Anton Deperak nasledniki v Tolminu, Leopold Jonko v Bovcu.

*) Rimski številke značijo predpoldanski čas.

Za one, ki trpijo na želodcu!

Vsem onim, ki so si nakopali kako želodčno bolezni s prebljanjem ali s preobloženjem želodca, z zaščitjem slabih, za prehod težkih, premrzlih ali prevrholih jedi ali z nezmenim življenjem kakor želodčni katar, krča v želodcu, bolečina v želodcu, težka prehava ali razširovanje, se priporoča tem potom dobro domače sredstvo. Čeprav blagodejni vpliv se je preiskusal že več let. In to je

Hubert Ullrich-ovo želiščeno vino.

To želiščno vino je izdelano iz izvrstnih, zdravilnih želišč in iz vina ter oseči in oživi prebavne org. v človeku. Želiščno vino odstrani neravnosti pri prehavljanju in pospešuje tvoritev zdrave krvi.

S pravotreno porabo se udobjijo želodčne bolezni že v katu. Zato je se ne sme obnavljati pri uporabi. Simptomi, kakor glavobolj, kolcanje, žganje, napihnenost, bljuvanje, ki se pojavljajo pri starih želodčnih boleznih, pojemanjo večkrat po par poširkih tega vina.

Zaprte in njega slabe posledice, kakor kolika, utripanje, srca, slabo spanje, kakor tudi nabiranje krvi v jetrah, v slezeni in hemoroidne bolečine se odstranijo z želiščnim vino. Želiščno vino odstrani neprebljavljivost in vse nepotrebne stvari iz želoda in kreves v tem, da pospešuje stol.

Suhu in bledo obličje, pomanjkanje krvi,

sladost so po navadi posledice slabe prehava, pomanjkljive krvotvorivosti in bolnega stanja jetre. Osebe, ki nimajo teka, so nervozno oslabljene in ozavoljene. trpijo na glavobolu, so brez sna, hirajo in trpijo. Želiščno vino daje oslabljenemu življenju novo moč. Želiščno vino povzdigne tek, pospeši prehavo in hrano, oživlja premehno snovi, pospeši tvoritev krvi, pomiri razdražene živce in ustvari novo veselje do življenja. Mnoga priznavanja in zahvale spričujejo to.

Zeliščno vino se dobri v steklenicah po 3 in 4 K v lekarnah sledenih krajov: Gorica, Kormin, Gradišče, Roman, Ajbel, Campolongo, Ronke, Tržič, Ajdovščina, Gor, Idrija, Tolmin, Kanal, Cedad, Videm, Palma, Červinjan, Ogaj, Fiumičel, Gradež, Sežana, Vipava, Postojna, Trst, Milje itd., kakor tudi v vseh drugih manjših in večjih krajih Goriško-Gradiščansko v lekarnah.

Tudi razpoložajo lekarne v Gorici želiščno vino po originalnih cenah v vse kraje Avstro-Ogrske.

Svari se pred ponarejanjem!

Zahtevajte izrecno

Hubert Ullrich-ovo Želiščno vino.

Moje želiščno vino ni nobeno tajno sredstvo; njegove sestavine so: vino malaga 450.0, vinski strkičaj 100.0, glicerina 100.0, črno vino 240.0, sok jerehike 150.0, črešnjev sok 125.0, aniz, razne rastlinske korenine itd. Te sestavine se zmesajo

Imovitejši Slovenci, pristop k obrambnemu skladu družbe sv. C. in M. bodi Dam sveta dolžnost!

Potnik,

ki obiskuje jestvničarje po deželi, se išče za mnogo rabljen predmet. Majhni uzorci. — Dobra provizija. Ponudbe z referencami pod "Potnik predstavlja sedemindvajset, Trst, Piazza Giuseppe.

Novost!

Pravkar je izšla:

Salonska knjižnica št. XIII.

in prinaša 1. "Darija", češki spisal Julius Zeyer in "Vest", ruski spisal A. P. Šeljev-Mihajlov. — Cena broširani knjigi K 2.80, vezani K 3.80; s poštnino 20 vin. več.

Svetovna knjižnica št. XI.

in prinaša zanimiv roman "Velika vas", francoski spisal Edgar Monteil. — Cena broširani knjigi K 2.40, vezani K 3.40; s poštnino 20 vin. več.

Rojaki, izpolnjujte svojo narodno dolžnost: pristopajte k obrambnemu skladu družbe sv. C. in M.!

RAZPIS NAGRAD.

Goriška Tiskarna A. Gabršček v Gorici daruje vsem onim, ki pridobevajo nova naročnika na »Primorca«, ki plačata za celo leto naročnino VNAPREJ in nam pošljajo denar po poštni nakaznici, tri izmed spodaj navedenih knjig Slovanske knjižnice in sicer:

Simon Gregorčičeve pesmi, Na bojišču, V Petrograd, Strahomir, Mladost, Božična noč, Jastreb contra Hrdlička, Pričevosti o Petru Velikem, Legionarji, Kirdžali, ali pa 1 trajno pero (Füllfeder) v vrednosti 3 kron.

Rodoljubi, zaupniki! Sedaj za praznike je tako ugodna prilika, da razvijete podrobno agitacijo med svojimi prijatelji in znanci in razširite naš list po vsej deželi in s tem tudi veliko množino lepih knjig iz naše zaloge.

Uprava »Primorca«.

Millioni ljudi

je odpravilo

Kašelj

Hričavost, katar, zasliženost, krčni in oslovski kašelj s

Kaiserjevimi

prsnimi karamelami

z znamko 3 jelke.

6350 potarsko potrjenih priznanj od raznih zdravnikov in privratnikov, kateri janjiči za dober uspeh.

Bonboni so tako lahko zaupljati in okusni. Zavojčki so po 20 ali 40 vin., doze po 6 vin. Doziva se v lekarnah pri G. Cristofolotti, n. kr. dvorni dobitelj, L. Glimbich, C. B. Ponton, Ruggiero Kürner A. de Gironcoli, v mirabilnici A. Mazzoli, v lekarnah Jurij Hus v Vipavi, I. Kurschen v Ajdu in Maks Kozover v Ajdovščini.

Ivan Kravos

na Kornu št. II. GORICA na Kornu št. II sedlarška delavnica

in zaloge različnih konjiških vprem za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjiške potrebujočne potrebne potovne potrebne kakor kovčge, torbice, deurnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejema v popravo različne koleseljne in krčje.

Popravila se izvršujejo točno. Cene zmerne.

"Goriška ljudska posojilnica"

vpisana sadruga z omejenim jamstvom.

(V Instal. hiši, Gosposka ulica št. 7, L. nadstr.) — Telefon št. 78.

Lata pošta br. 1000.

Na občinem zboru dne 23. aprila 1911. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4%, Stalne vloge se obrestujejo po 4%. Stalne vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Posojilnica se sprejemajo od vsakogar.

Bresplačni ključni hranilniki.

Posojila se dajojo zadružnikom na vknjižbe po 5%, na varčino ali zastave in na menjice po 6%.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1909. s 6%.

Stanje 31. dec. 1910.: Zadružnikov 1886 z deleži v znesku 73.642 kron. — Hranilne vloge: 1.423.351.26. Posojila: 1.488.919. — Reservni zaklad: 96.847.44. — Vrednost hiš: 372.096.66.